

Аналізуючи історичний досвід минулого і сучасну практику забезпечення прав і свобод особи, можна зробити висновок про необхідність комплексного і системного втілення в життя основних засад громадянського суспільства з одночасним впровадженням в практику найважливіших положень правової держави в Україні. Тільки подолавши всі труднощі становлення правової державності і створення основ вільного громадянського суспільства можна підійти до реального розв'язання проблеми забезпечення прав і свобод особи в Україні.

Визначення в Конституції України [1] нашої держави як соціальної і правової є до певної міри передчасним: на цих засадах базується програма подальшого державотворення, проте ці положення не є констатацією реального стану справ. Адже ще не остаточно втілені в життя принципи верховенства права, верховенства Конституції і закону, держава належним чином не відстоює права і свободи особи та принципи поділу влади.

Список використаних джерел

1. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 30, ст. 141.
2. Калиновський Б.В. Державні гарантії і правозахисна роль державних органів щодо здійснення конституційних принципів місцевого самоврядування [Текст] / Б.В. Калиновський // Право України :Юридичний журнал. 2002. № 10. С. 29-32.

Сасенко Наталія,

курсант 1 курсу 101 групи ННІ №2 НАВС

Науковий керівник: викладач кафедри конституційного права та прав людини НАВС, кандидат юридичних наук **Сьох Катерина**

РЕАЛІЗАЦІЯ ВИБОРЧОГО ПРАВА ГРОМАДЯНАМИ УКРАЇНИ ЯКІ ЗНАХОДЯТЬСЯ ЗА КОРДОНОМ: ДОСВІД ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

Процеси глобалізації, розвитку «світу без меж», які відбуваються завдяки вільному пересуванню людей між країнами та континентами, надають можливість брати участь громадянина в управлінні справами своєї держави та реалізація ним активного виборчого права не обмежуються державними кордонами. Знаходження за межами батьківщини є частиною життя мільйонів людей, тому країни та міжнародні організації все частіше звертаються до питання вироблення єдиного підходу до забезпечення дистанційного політичного зв'язку держави зі своїми громадянами. В часи сьогодення для України це одне з найактуальніших питань, оскільки громадяни України масово виїжджають закордон, з різних обставин. Завдання нашої держави забезпечити реалізацію виборчого права таких громадян.

Відповідно до ст. 38. Конституції України кожен громадянин України мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, вільно обирати та бути обраними

до органів державної влади та органів місцевого самоврядування[2].Ця норма дає можливість кожному громадянину реалізувати своє активне та пасивне виборче право не залежно від місця перебування.Дана стаття Конституції деталізовано в законах України, а саме: «Про вибори народних депутатів України», «Про вибори Президента України», «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів», «Про місцеві вибори» та інших.

Отже, національне нормативно-правове забезпечення говорить про те, що кожен громадянин України може реалізувати своє виборче право. І це дійсно так, ті хто перебуває на території України не мають майже ніяких перешкод в цьому. Але, громадяни України які перебувають під час виборів закордоном своє конституційне виборче право реалізують із проблемами та перешкодами. Хоча відповідно до міжнародних стандартів дане право забезпечується і ніяких проблем в реалізації його немає бути.

До основних міжнародних нормативно-правових актів належать: ст. 21 Загальної декларації прав людини 1948 р. [1], ст. 3 Першого протоколу 1952 р. до Європейської Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод [3], ст. 25 Міжнародного пакту про громадські і політичні права 1966 р. [6].

Положення статті 3 Першого Протоколу до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод визнає важливість надання права голосу громадянам, що мешкають за кордоном[7].

Отже, аналізуючи міжнародне нормативно- правове забезпечення виборчого права, можна говорити що дані нормативні акти дають можливість кожній державі забезпечити реалізацію кожному своєму громадянину який знаходиться закордоном. Але, маючи нормативне забезпечення, громадяни при реалізації виборчого права стикаються з такими проблемами як: відсутність у списку виборця; низька кількість виборчих дільниць та іншими. Це найпоширеніші перешкоди, які виникають перед виборцем.

Перед кожним громадянином який перебуває закордоном у передвиборчий період постає завдання, перевірити наявність себе в списку виборців. Тобто, потрібно звернутися особисто до консульства України, яке знаходиться у відповідній країні, де має бути наявність списків. Якщо говорити про громадян України, які масово виїжджають на роботу закордон і не завжди мають робочу візу, то для них обов'язково потрібно звертатися до відповідних органів, щоб внести себе до списки виборців. Це дійсно є проблемою, адже не кожен громадянин має можливість звернутися до відповідних органів у відповідний час особисто.

Наступною перешкодою яка постає перед нашими громадянами, це кількість виборчих дільниць. Так, в кожній країні, в залежності від кількості виборців, кількість виборчих дільниць різна. Наприклад, в Польщі, для забезпечення виборів Президента України у 2019 році створено лише чотири виборчі дільниці на всю країну. Як показує практика громадяни які знаходяться в іншому місті не поїдуть на виборчі дільниці, з різних обставин, наприклад, за браком коштів, часу та іншого. Оскільки, вибори проходять лише

один день, не всі виборці можуть встигнути доїхати до виборчих дільниць, адже на дільницю виборець має прибути лише особисто.

Відповідно до Резолюції Парламентської асамблеї Ради Європи «Про усунення обмежень на право голосу» № 1459 (2005) [6] зазначається про необхідність надавати рівні виборчі права якомога більшій кількості громадян, забезпечувати громадянам, котрі проживають за кордоном, можливість голосувати на національних виборах, максимально полегшити реалізацію цього права, зокрема шляхом організації голосування заочно (поштою), у консульських установах або з використанням електронних засобів зв'язку.

І, досвід зарубіжних країн відповідно Резолюції говорить про особливості способу голосування для виборців які знаходяться за кордоном також різняться, серед них умовно можна виокремити п'ять варіантів: особисте голосування в дипломатичних, консульських установах та у військових частинах (формуваннях) (Болгарія, Польща, Румунія, Україна, Угорщина, Чехія); голосування поштою за яким виборець пересилає заповнений бюлетень на батьківщину, іноді потрібні свідки, які підтвердять особистість виборця чи підтвердять безперешкодне заповнення бюлетеня (Австрія, Германія, Іспанія, Італія, Ліхтенштейн, Норвегія, Словаччина); голосування за довіреністю (Бельгія, Франція, Велика Британія, Швеція); дострокове голосування на території держави завчасно до від'їзду за кордон (від трьох місяців у Данії до 5 днів до дня голосування у Фінляндії) таке право є тільки у тих хто буде знаходитися на території іноземної держави у день виборів, а не мешкати в ній; електронне голосування засобами Інтернет, за допомогою мобільних телефонів (Естонія, Нідерланди, Швейцарія), а також за певними обставинами факсом (Австралія, Нова Зеландія). Окремо наведемо приклад Мальти, держави, що відшкодовує до 90 відсотків транспортних витрат, виборцю, якій повернувся у день голосування до держави, але тільки тим хто перебував за кордоном, а не мешкає там постійно[4, с. 41-22].

Отже, можна стверджувати, що зарубіжні країни створюють всі умови, щоб максимальна кількість громадян які знаходяться за кордоном взяли участь в національних виборах.

Проаналізувавши національне законодавство та законодавство зарубіжних країн можна говорити про те, що законодавець України має врахувати досвід зарубіжних країн для максимального забезпечення реалізації виборчого права громадян України, які перебувають за кордоном. І внести зміни до чинного законодавства України, включаючи такі можливості голосування, як голосування поштою, голосування за довіреністю та голосування дострокове тобто голосування на території держави завчасно до від'їзду за кордон. Дане внесення змін до законодавства дасть можливість забезпечити реалізацію виборчого права кожному громадянину України, які перебувають за межами нашої держави.

Список використаних джерел

1. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 р. *Голос України*. 2008. № 23.

2. Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод URL:http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004
3. Конституція України. *Відомості ВРУ*. 1996. №30. Ст.141.URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/>
4. Малиновська О. Зарубіжний досвід реалізації виборчого права громадян закордоном та можливість його застосування в Україні/ *Наукова бібліотека. Право*. С.39-43 URL:[file:///C:/Users/User/Downloads/viche_2016_7-8_16%20\(3\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/viche_2016_7-8_16%20(3).pdf)
5. Міжнародного пакту про громадські і політичні права від 16.12.1966 URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043
6. Про усунення обмежень на право голосу: Резолюції Парламентської асамблеї Ради Європи від 24.07.2005 URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/994_715
7. Протокол до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод Рада Європи; Протокол, Міжнародний документ від 20.03.1952 URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_535

Семенюк Ірина

студентка 1-го курсу, 101 групи ННІ №3 НАВС

Науковий керівник: професор кафедри конституційного права та прав людини НАВС, к.ю.н., доцент **Лук'янець Валентина**

РЕФЕРЕНДУМ: ФОРМА ПРЯМОЇ ДЕМОКРАТІЇ ЧИ СПОСІБ УЗУРПАЦІЇ ВЛАДИ?

Ця тема на даний момент є актуальною. Адже навіть «зловіще» «волевиявлення народу» може стати фатальним. Можуть бути прийняті рішення за відміну Конституції, прийняття нової і взагалі за припинення існування такої незалежної держави як Україна.

Конституція України найзмістовніший Закон, який є сукупністю досвіду іноземних держав. 28 червня 1996 року ВРУ виражаючи волю народу, «спираючись на багатовікову історію українського державотворення і на основі здійсненого українською нацією, усім Українським народом права на самовизначення, дбаючи про забезпечення прав і свобод людини та гідних умов її життя» приймає Основний Закон України.

Дослідження тематики Референдумів проводили О. Янчук, І. Хаврук, В. Тертишник, Я. Журба та ін.

Референдум - голосування населення всієї держави (загальнодержавний референдум) або його певної частини (місцевий референдум) із метою вирішення найважливіших питань суспільного життя.

У Конституції проголошено як одне з пріоритетних прав - право народу захищати, охороняти, гарантувати свою владу і конституційний лад [1]. Тема демократії, референдуму й наразі залишається актуальною і гостро нависає над Україною. Зокрема, у ст. 5 Конституції України зазначається, що єдиним джерелом влади в Україні є народ, таким чином право визначати і змінювати